

Sygn. akt I ACa 957/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Beata Wolfke - Kobzar (spr.)
Sędziowie:	SSA Walter Komorek SSA Elżbieta Lipińska
Protokolant:	Teresa Wróbel - Płatek

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2012 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **(...) Spółki z o.o. z siedzibą we W.**

przeciwko **S. P.**

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 13 kwietnia 2012 r. sygn. akt X GC 453/11

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej dalszą kwotę 54.750 zł (pięćdziesiąt cztery tysiące siedemset pięćdziesiąt złotych) z ustawowymi odsetkami od 12.07.2011 r. do dnia zapłaty oraz w punkcie III w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej 13.367 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

2. oddala apelację pozwanego;

3. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej 8.138 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Powód – (...) Spółka z o.o. we W. – domagał się zasądzenia od pozwanego S. P. 195.000 zł z odsetkami tytułem dopłaty przeznaczonej na cele rozwojowe powodowej Spółki, do wniesienia której jej wspólnicy, w tym pozwany, zostali zobowiązani uchwałą Zgromadzenia Wspólników z 17.06.2011 r.

W sprzeciwie od wydanego w sprawie nakazu upominawczego pozwany wniósł o oddalenie powództwa, podnosząc zarzut nieważności w/w uchwały. Pozwany wskazał, że w § 7 umowy spółki dopłaty wspólników na cele rozwojowe lub pokrycie strat bilansowych ograniczono do dziesięciokrotności wniesionych wkładów, zatem w jego przypadku

nie mogą przekroczyć 330.000 zł. Dalej pozwany wyjaśnił, że w 2003 r. dokonał dopłaty w wysokości 57.750 zł, zaś w 2009 r. – 132.000 zł, zatem nałożone na niego uchwałą z 17.06.2011 r. zobowiązanie do wniesienia dopłaty ponad limit jest z mocy prawa bezskuteczne. Zdaniem pozwanego uchwalona dopłata ma nadto charakter pozorny, o ile dotyczy większościowego wspólnika powodowej Spółki – (...) Sp. z o.o.

Sąd Okręgowy ustalił:

Powód jest jednym z trzech wspólników spółki (...), posiada 33 udziały po 1.000 zł każdy. Umowa spółki zobowiązuje wspólników do dopłat na cele rozwojowe lub na pokrycie strat bilansowych do wysokości dziesięciokrotności wartości wniesionych udziałów. Określenie wysokości i terminu dopłat pozostawiono Zgromadzeniu Wspólników z zastrzeżeniem, że uchwała ma być podjęta większością głosów oddanych przy udziale co najmniej 2/3 kapitału zakładowego. W umowie spółki zapisano też, że dopłaty mają być nakładane i uiszczane przez wspólników proporcjonalnie do ich udziałów. Przewidziano zwrot dopłat, gdyby okazały się zbędne.

Uchwałą z 4.04.2003 r. zobowiązano wspólników do dopłat na rozwój przedsiębiorstwa, pozwanego obciążono dopłatą w wysokości 57.750 zł.

Uchwałą z 30.09.2009 r. nałożono na wspólników dopłaty na pokrycie strat bilansowych, tym razem pozwanego obciążono dopłatą w kwocie 132.000 zł.

W dniu 17.06.2011 r. Nadzwyczajnie Zgromadzenie Wspólników powodowej Spółki po raz kolejny nałożyło na wspólników dopłaty na pokrycie strat bilansowych i pozwanego obciążono dopłatą w wysokości 195.000 zł. Pozwany nie przybył na Zgromadzenie. Za uchwałą oddano 217 głosów, tj. 86,8 % łącznych głosów wszystkich wspólników.

Pozwany odmówił realizacji uchwały, pozostali dwaj wspólnicy dopłaty wnieśli z tym, że Spółka (...) dokonała zapłaty drogą potrącenia.

Przy takich ustaleniach Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione w części, do kwoty 140.250 zł, która łącznie z poprzednimi dopłatami pozwanego wyczerpuje limit ustanowiony w § 7 umowy spółki. Zdaniem Sądu Okręgowego, choć powód nie zaskarżył przedmiotowej uchwały do sądu w ustawowym, sześciomiesięcznym terminie, mógł podjąć i podjął obronę z powołaniem się na zarzut jej nieważności (art. 252 § 4 ksh). W ocenie Sądu Okręgowego jest to zarzut trafny, ponieważ § 7 ust. 1 umowy spółki w istocie powiela treść art. 177 § 1 ksh, co każe uznać uchwałę za sprzeczną z ustawą, lecz tylko w części zobowiązującej pozwanego do dopłaty powyżej górnej granicy.

Odnosząc się do zarzutu pozorności dopłaty ze strony spółki (...) czy też braku merytorycznego uzasadnienia dla uchwalenia dopłat Sąd Okręgowy wskazał, że mógłby on co najwyżej uzasadniać uchylenie uchwały, gdyby pozwany w terminie wystąpił ze stosownym powództwem i oczywiście, gdyby te okoliczności potwierdziły się w zainicjowanym przez niego postępowaniu.

Wyrokiem z 13.04.2012 r. Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda 140.250 zł z odsetkami od 12.07.2011 r. (pkt I) oraz 8.442 zł kosztów procesu (pkt III), co do kwoty 54.750 zł powództwo oddalił (pkt II).

Wyrok zaskarżyły obie strony.

Powód zaskarżył wyrok w pkt II i III, żądając jego zmiany przez zasądzenie dalszych 54.750 zł z odsetkami oraz całości kosztów procesu. Zarzucił błędne zastosowanie art. 252 § 1 i 4 ksh przez uznanie, że przedmiotowa uchwała jest spreczna z ustawą i tym samym częściowo nieważna. Zarzucił też naruszenie art. 233 kpc w zw. z art. 177 § 1 ksh i § 7 ust. 1 umowy spółki przez uznanie, że w § 7 ust. 1 umowy powtórzono w/w przepis ustawy.

Pozwany zaskarżył wyrok w pkt I i III, żądając jego zmiany przez oddalenie powództwa i zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania.

W swojej apelacji pozwany podniósł następujące zarzuty:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

- art. 58 § 3 kc w zw. z art. 2 ksh przez błędne uznanie uchwały za nieważną tylko w części,

- art. 177 § 2 ksh przez pominięcie, że uchwała skutkuje różnym traktowaniem współników i nierównomiernym ich obciążeniem,

- art. 174 § 1 ksh przez zlekceważenie naruszenia gwarancji równych praw i obowiązków współników,

2. obrazę prawa procesowego, tj. art. 227 w zw. z art. 233 kpc przez zaniechanie wszechstronnego rozważenia całości materiału dowodowego, co doprowadziło do dowolnych ustaleń i wewnętrznej sprzeczności orzeczenia.

Obie strony wniosły odpowiedź na apelację przeciwnika, żądając jej oddalenia i przyznania kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył:

Na wstępie trzeba podkreślić, że stan faktyczny sprawy, tj. treść umowy spółki, ilość i wartość udziałów pozwanego oraz wartość wniesionych przez niego dotąd dopłat, treść uchwały z 17.06.2011 r. i okoliczności jej podjęcia, nie są w sprawie sporne.

Spór dotyczył i nadal dotyczy wyłącznie oceny prawnej ustalonych faktów, a wprost, oceny ważności uchwały z 17.06.2011 r.

Wniosek o jej częściowej nieważności Sąd Okręgowy wywiódł z istoty instytucji dopłaty jako szczególnego obowiązku przewidzianego i sprecyzowanego co do górnej wysokości w umowie spółki (art. 177 § 1 ksh) przy zachowaniu zasady równomiernego obciążenia wszystkich współników (art. 177 § 2 ksh). Jak wskazano wcześniej, wedle Sądu Okręgowego § 7 ust. 1 umowy spółki (...) powtarzał brzmienie art. 177 § 1 ksh, zatem ewidentne i bezsporne między stronami naruszenie w/w zapisu umownego należy utożsamiać z naruszeniem powielonego w nim przepisu ustawy.

Sąd Apelacyjny tego wniosku nie podziela.

W § 7 umowy spółki nie tyle powielono czy powtórzono treść art. 177 § 1 ksh, co skorzystano z uprawnienia z tego przepisu i obowiązek dopłat uregulowano z zachowaniem przewidzianego tam wymogu ograniczenia ich wysokości oraz wymogu równomiernego obciążenia współników w stosunku do ich udziałów (art. 177 § 2 ksh). Tym samym bezpośrednią podstawą prawną ocenianej uchwały jest § 7 umowy spółki i to właśnie postanowienie umowne zostało naruszone przez obciążenie pozwanego dopłatą ponad umowny limit.

W konsekwencji mamy tu do czynienia z uchwałą bezspornie sprzeczną z umową spółki, podlegającą zaskarżeniu na podstawie art. 249 § 1 ksh, na warunkach z art. 250 ksh, w terminie z art. 251 ksh. Pośredni związek uchwały z przepisem prawa normującym materię będącą przedmiotem głosowania przez zgromadzenie współników w żadnym razie nie pozwala uchwały uznać za sprzeczną z ustawą, zaskarżalną w dłuższym terminie z art. 252 § 3 ksh, której nieważność można także podnieść w formie zarzutu nawet po bezskutecznym upływie terminów jej zaskarżenia stosownym powództwem (art. 252 § 4 ksh).

Nie bez powodu ustawodawca zróżnicował wadliwe uchwały zależnie od rangi przyczyn ich wadliwości.

Sąd Okręgowy to zróżnicowanie pominął, błędnie odnosząc zapisy ustawy wprost do przedmiotowej uchwały a nie do umowy spółki, do której są skierowane.

Zwolnienie pozwanego od części dopłaty w uwzględnieniu zarzutu nieważności uchwały prowadzi do obejścia ujemnych skutków nieobecności pozwanego na Zgromadzeniu, co pozbawiło go możliwości zaskarżenia uchwały sprzecznej

z umową spółki. Taka uchwała w pełni obowiązuje w stosunkach wewnętrznych spółki i obliguje pozwanego do realizacji nałożonego nań obowiązku.

Dlatego też w uwzględnieniu apelacji powoda Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił skarżony wyrok przez zasądzenie na jego rzecz kwoty dopełniającej wartość tego zobowiązania.

Uwzględnienie apelacji powoda przesądza o oddaleniu apelacji pozwanego.

Skoro w ocenie Sądu Apelacyjnego nie mamy tu do czynienia z uchwałą sprzeczną z prawem, co wyklucza uwzględnienie zarzutu częściowej jej nieważności, tym bardziej nie może być mowy o skutecznym zarzucie jej nieważności całkowitej.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny pominął – jako nieistotne dla rozstrzygnięcia, zresztą **sprekludowane** – dowody zgłoszone przez pozwanego w apelacji. Z przyczyn wskazanych wyżej wyjaśnienia pozwanego, iż nie zaskarżył uchwały powództwem

z art. 249 ksh, ponieważ nie był obecny na Zgromadzeniu 17.06.2011 r. nie podważa oceny Sądu Apelacyjnego, a przeciwnie, dodatkowo przekonuje o zasadności apelacji powoda.

Rzeczywiście, z racji nieobecności na prawidłowo zwołanym Zgromadzeniu powód nie znalazł się w określonym w art. 250 ksh kręgu uprawnionych do wystąpienia z powództwem o uchylenie czy też stwierdzenie nieważności uchwały objętej porządkiem obrad. Ustawowe zawężenie kręgu osób legitymowanych do zaskarżenia uchwał wpisuje się w ideę suwerenności najwyższego organu

spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, która to idea nakazuje minimalizować ingerencję w jego decyzje. Z tej samej przyczyny ustawa nie przewiduje zarzutu niezgodności uchwały z umową spółki bądź dobrymi obyczajami – także jeśli godzi w tak ważną wartość jak interes spółki lub ma celu pokrzywdzenie współnika – ani nie stanowi o bezwzględnej nieważności uchwały sprzecznej z prawem, a jedynie dla podkreślenia rangi przepisów bezwzględnie wiążących dopuszcza taki zarzut.

W świetle powyższych rozważań nie jest już istotnym, czy podjęcie przedmiotowej uchwały było uzasadnione i jak przebiegała jej realizacja przez pozostałych współników

Stąd apelację pozwanego oddalono na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach postępowania w obu instancjach orzeczono na podstawie

art. 98 kpc, przy czym przy obciążeniu pozwanego poniesionymi przez powoda kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym uwzględniono fakt, iż rozpoznano dwie apelacje i obie powód wygrał.

MR